प्रतिप्रहारका मूलभुत कुराहरु

Backfire Basics

Brian Martin

2012
Translator: Suman Parajuli
Evaluator: Yogita Rai

प्रतिप्रहारका मूलभुत कुराहरु

प्रतिप्रहारका लागि मूख्य कुराहरु

- प्रकाशन : अन्यायलाई प्रकाशमा ल्याउनु (उत्घटित गर्नु), आवरणलाई/ढाकछोपलाई चुनौती दिनु
- निकास : लक्ष्यलाई मान्यता प्रदान गर्नु, अवमूल्यनलाई चुनौति दिनु
- फरक व्याख्या : अन्यायलाई महत्व दिनु, पुनः व्याख्यालाई चुनौति दिनु
- अनुप्रेषण : समर्थनलाई परिचालन गर्नु, औपचारिक प्रणालीहरु देखि सावधान रहनु
- प्रतिरोध : त्रास र घुसखोरि बिरुद्ध उभिनु

प्रतिप्रहारको नमुना अन्यायको बिरोधका युक्ति/रणनितिहरुका बारेमा हो ।

प्रतिप्रहार : एउटा प्रहारले प्रतिप्रहार गर्न सक्छ भनेर भन्न सकिन्छ जब यसले प्रहार गरिएको प्रति झन् धेरै समर्थन वा आकर्षण सिर्जना गर्दछ । कुनै पनि अन्याय अथवा नियम उल्लंघनले पिडकमाथीनै प्रतिप्रहार गर्न सक्छ ।

प्रतिकुल सार्वजनिक अभिमत अथवा विपक्षीहरुको अधिक गतिबिधिका बिच प्रतिप्रहार स्पष्ट देख्न सकिन्छ । कुनै बेला एक पिडकले एक अन्यायबाट मुक्ति पाइरहेको जस्तो देखिए पनि दिर्घकालमा यो प्रत्युत्पादक हुन सक्छ ।

शक्तिशाली समूहबाट भएका अधिकांश अन्यायहरुले प्रतिप्रहार गर्दैनन्, किनकि तिनिहरु आक्रोस कम गर्न सक्षम हुन्छन् ।

अन्याय माथीको आक्रोश कम गर्नका लागि ५ तरिकाहरु :

१. कृयाकलापलाई ढाकछोप गर्नु

२. निशाना/लक्ष्यको अवमूल्यन गर्नु

३. के भएको थियो भनि पूनः व्याख्या गर्नु

४. न्यायको उपस्थिति देखाउनका लागि आधिकारिक प्रणालीको प्रयोग गर्नु

५. संलग्न मानिसहरुलाइ त्रसित बनाउनु वा पुरस्कृत गर्नु

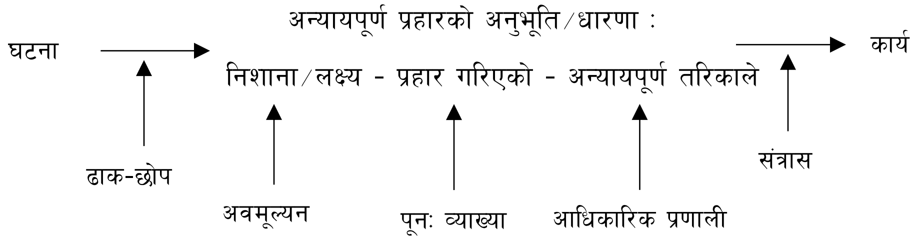

आक्रोश कम गराउने पाँच तरिकाहरु/विधि र तीनीहरु कसरी एउटा घटनासँग सम्बन्ध राख्छन्, यसको धारणा र यस प्रतिको प्रतिक्रिया

प्रतिप्रहारका लागि दुई अवस्थाहरु

१. एउटा घटनालाइ अन्यायीक, अनुचित, अत्यधिक अथवा गैह्र-अनुपातिक रुपमा अनुभुत गरिन्छ ।

२. घटनाका बारेमा सुचना सम्बन्धित पक्षलाई सञ्चार गरिन्छ ।

अन्याय माथीको आक्रोश बृद्धि गर्नका लागि ५ तरिकाहरु :

१. घटना/कार्यको पर्दाफास गर्ने

२. निशाना/लक्ष्यलाइ मान्यता प्रदान गर्ने

३. घटनाको व्याख्यालाई अन्यायको रुपमा बढावा दिने

४. सार्बजनिक सरोकारलाई परिचालन गर्ने (र आधिकारिक प्रणालीहरुबाट टाढा रहने)

५. त्रास र पुरस्कारको विरोध र पर्दाफास गर्ने

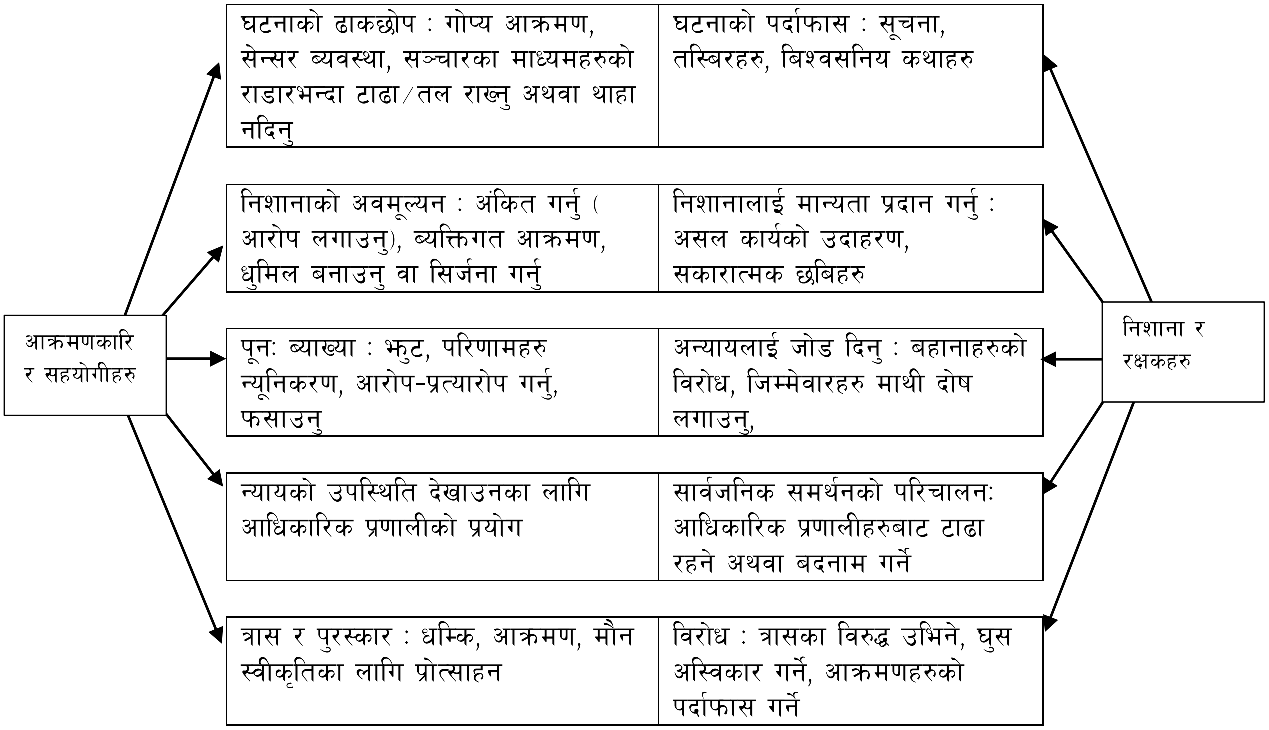

एक अतिरिक्त बिचार : सञ्चारको तादाम्यता महत्वपूर्ण हुन्छ । सन्देश ग्रहणलाई प्रभाव पार्ने तीन उपयुक्त तत्व/कारकहरु हुन्:

१. ग्रहणशीलताः अन्याय, अर्थात प्रणाली, प्रति आधारभुत संवेदनशीलता । यदि मानिसहरु एक प्रकारको दुरुपयोग प्रति पहिले देखिनै चिन्तित छन् भने, नयाँ मुद्दा प्रतिको उनीहरुको प्रतिक्रिया सशक्त/बलियो हुन्छ । सामाजिक अभियान/आन्दोलनहरुले ग्रहणशीलता सिर्जना गर्न वा बृद्धि गर्न अथवा बढाउन सक्छ ।

२. सुचनाको वाताबरण : दृश्यता, प्रमुखता (अन्य कथाहरुको तुलनामा) । अन्य के भइरहेको छ ? यदि समाचारमा अन्य महत्वपूर्ण बिषयहरु छन् भने, एउटा अन्यायको बिषयले सञ्चार माध्यमको ध्यान कम पाउन सक्छ ।

३. कार्य क्षमता (कार्यान्वयन क्षमता) : सामाजिक अभियान/आन्दोलनहरुको उपस्थिति, कार्यान्वयनका लागि अवसरहरु । जब कार्यकर्ताहरु कार्य गर्न तयार हुन्छन्, एउटा हठातको अन्यायले प्रतिप्रहार गर्ने सम्भावना अधिक हुन्छ ।

एउटा उदाहरण : न्यालीका शान्तिपूर्ण प्रदर्शनकारिहरुलाई प्रहरिले पिट्यो

प्रहरि र सरकार	प्रदर्शनकारिहरु र रक्षकहरु
पिटाइको ढाकछोप : गोप्य आक्रमण, सेन्सर व्यवस्था, सञ्चारका माध्यमहरुको राडारभन्दा टाढा/तल राख्नु अथवा थाहा नदिनु	पिटाइको पर्दाफास : प्रत्यक्षदर्शीहरु, तस्बिरहरु, डाक्टरको बयान, कथाहरु
अवमूल्यन : प्रदर्शनहरुलाई असंयमित भिड, आतंककारि, भाडाको जमात का रुपमा इंगित गर्नु (आरोप लगाउनु)	प्रदर्शनकारिहरुलाई मान्यता प्रदान गर्नु : असल व्यवहार, क्षमता बिकास, बार्तालाप, प्रतिबद्धता
पूनः व्याख्या : झुट, भएको क्षतिको न्यूनिकरण, प्रहरी परिप्रेक्ष्यको प्रयोग	अन्यायलाई जोड दिनु : शान्तिपूर्ण प्रदर्शनकारि माथिको पिटाई अप्रजातान्त्रिक हो ।
आधिकारिक प्रणालीहरु : मध्यस्थकर्ताको रुपमा न्यायालयहरुलाई प्रस्ताव गर्नु, छानबिन समिति गठन गर्नु,	सार्वजनिक समर्थनको परिचालनः कथाहरु, बैठकहरु, अन-लाइन सुचनाहरु, विरोधहरु
त्रास र पुरस्कार : अभियोग लगाउने (मुद्दा चलाउने) धम्कि, सम्झौताका प्रस्तावहरु	विरोध : विरुद्धमा बोल्ने, आवाज उठाउने

प्रकाशन, निकास, फरक व्याख्या, अनुप्रषण र प्रतिरोध, अंग्रेजीका पाँच R लाई (Revealing, Redeeming, Reframing, Redirecting and Resisting) अन्यायको प्रतिक्रिया अथवा रोकथामको एउटा तरिकाको रुपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

उदाहरणका लागि, प्रहरि आक्रमण रोकथाममा सहयोगका लागि, प्रत्यक्षदर्शी र क्यामराहरु तयार राखेर, छबि उच्च बनाउने तरिकाले पोषाक लगाएर र त्यहि अनुसारको व्यबहार सहित तयार रहनुपर्छ ।

प्रतिप्रहार सम्बन्धि प्रकाशनहरु

सेन्सर व्यवस्था, चरित्र हत्या, यौन उत्पीडन, स्कट पार्किनको निर्वासन (देश निकाला), प्रहरीको पिटाई, शान्तिपूर्ण प्रदर्शनकारिहरुको नरसंहार, यातना, नरसंहार र अन्य बिषयहरुका विरुद्धको संघर्षहरुमा प्रयोग भएका युक्ति/रणनितिहरुको विष्लेषण प्राप्त गर्नका लागि http://www.bmartin.cc/pubs/backfire.html हेर्नुहोस, अथवा खोज प्रणाली (Search Engine) मा “Brian Martin backfire” राखि खोज्नुहोस ।

अष्ट्रेलिया बाट : स्कट पार्कीनको निर्वासन (देश निकाला) विरुद्ध भएको एउटा प्रदर्शन

ब्रायन मार्टिन, bmartin@uow.edu.au, फोन नं. ०२-४२२१३७६३

२६ फेब्रुअरि २०१२ को संस्करण